

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΦΥΣΙΚΟΥ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΑΣΩΝ
ΚΑΙ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΑΣΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΔΑΣΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΛΙΒΑΔΙΚΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Ταχ. Δ/ση : Τέρμα Αλκμάνος
Ταχ. Κωδ. : 115 28 Ιλίσια
Πληροφ. : Σ. Ανδρίτσου
Τηλέφωνο : 2131512148
FAX. : 2131512138
Email : s.andritsou@prv.ypeka.gr
diaxeirisidason@prv.ypeka.gr

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΕΠΕΙΓΟΝ

Προς: Γραφείο Νομικών και
Κοινοβουλευτικών Θεμάτων
Υ.Π.ΕΝ.

ΘΕΜΑ: Η υπ' αριθμ. 5922/16-04-2021 Ερώτηση στην Βουλή των Ελλήνων

ΣΧΕΤ.: 1. Το υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/ΥΠΣΥΝ/35551/1594/13-04-2021 έγγραφό σας (Α.Π. Εισερχ. ΥΠΕΝ/ΔΔΔ/35551/1158/14-0402021).
2. Οι διατάξεις του ν. 4423/2016 (ΦΕΚ 182Α), όπως ισχύει.
3. Οι διατάξεις του Δασικού Κώδικα (ν.δ. 86/69, ΦΕΚ 7Α).

Με το ανωτέρω (1) σχετικό μας διαβιβάστηκε η Ερώτηση του θέματος σχετικά με «Ρυθμίσεις θεμάτων δασεργατών»

Σας ενημερώνουμε σχετικά με το θέμα:

Α. Γενικά περί των λόγων που οδήγησαν στην αναμόρφωση του νομοθετικού πλαισίου για τους Δασικούς Συνεταιρισμούς Εργασίας.

Η αναμόρφωση του νομοθετικού πλαισίου για τους δασικούς συνεταιρισμούς ήταν απαίτηση τόσο των περιφερειακών δασικών υπηρεσιών όσο και των ίδιων των συνεταιρισμών. Μετά μάλιστα την ψήφιση των τελευταίων νόμων του ΥΠ.Α.Α.Τ., περί Αγροτικών Συνεταιρισμών (Ν. 4015/2011 και Ν.4384/2016) - όπου, στον μεν πρώτο ορίζεται ρητά ότι οι διατάξεις του ν.2810/2000 που αφορούν στους Δασικούς Συνεταιρισμούς και τις Ενώσεις αυτών ισχύουν μέχρι της αντικατάστασής τους από ειδικό νόμο, στον δε δεύτερο ότι οι Δασικοί Συνεταιρισμοί και οι Ενώσεις αυτών δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του - η ψήφιση νόμου ειδικά για τους Δασικούς Συνεταιρισμούς ήταν επιβεβλημένη.

Η εφαρμογή ιδίως του ν. 2810/2000, για τις «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις», είχε ως συνέπεια την πρόκληση σοβαρών προβλημάτων στην οργάνωση, λειτουργία και απόδοση των δασικών συνεταιρισμών εργασίας. Τα κυριότερα προβλήματα ήταν ότι:

- για την σύσταση συνεταιρισμού απαιτούνταν τουλάχιστον επτά (7) πρόσωπα (σε αντίθεση με τους προηγούμενους νόμους που προέβλεπαν ως ελάχιστο απαιτούμενο αριθμό μελών τα 20 έως 50 μέλη), με αποτέλεσμα τον κατακερματισμό των δασικών συνεταιρισμών σε ολιγομελείς ενώσεις ατόμων και
- δεν καθορίζονταν ειδικές προϋποθέσεις για την εγγραφή μελών στους δασικούς συνεταιρισμούς εργασίας με αποτέλεσμα να εγγράφονται σε αυτούς ως μέλη άτομα άσχετα με το επάγγελμα του δασεργάτη.

Μάλιστα, στην εισηγητική έκθεση του ν. 4423/2016 στην Βουλή αναφέρεται σχετικά με το θέμα του αριθμού των μελών ότι:

«...Ο συνδυασμός αυτών των δύο διατάξεων ουσιαστικά επέφερε την πλήρη αποδιοργάνωση των δασικών συνεταιρισμών εργασίας. Εκτός από κάποιες φωτεινές εξαιρέσεις συνεταιρισμών που κατάφεραν να διατηρηθούν και να αυξήσουν τα ενεργά τους μέλη, οι υπόλοιποι:

A. υποδιαίρονται συνεχώς μέχρι τα μέλη τους να μειωθούν σε επτά (7). Και οι επτά, δεν είναι πραγματικοί δασεργάτες, αλλά μέλη της ίδιας συνήθως οικογένειας, που εγγράφονται ως ιδρυτικά μέλη, προκειμένου να εξασφαλιστεί η έγκριση του καταστατικού από το αρμόδιο δικαστήριο. Σε αυτούς τους «οικογενειακούς» συνεταιρισμούς ένα, δύο, ή τρία πρόσωπα στην καλύτερη περίπτωση, είναι δασεργάτες.

B. εγγράφουν ως μέλη σωρηδόν πρόσωπα άσχετα με το επάγγελμα του δασεργάτη, προκειμένου να εμφανίζουν μια εικονική δυναμική του συνεταιρισμού και να διεκδικούν μεγαλύτερο μερίδιο στην κατανομή των δασικών συστάδων από το οικείο Δασαρχείο.

Η κατάσταση αυτή των δασικών συνεταιρισμών έχει προκαλέσει σωρεία προβλημάτων στη διαχείριση και εκμετάλλευση των δασών ως και στο έργο των δασικών υπηρεσιών που καλούνται με αυτό το εργατικό δυναμικό να εφαρμόσουν μέσα σε αυστηρό χρονοδιάγραμμα και με συγκεκριμένες, καθοριζόμενες από το νόμο διαδικασίες τις διαχειριστικές μελέτες. Ενδεικτικά αναφέρουμε:

Την ανάθεση σε περισσότερους του ενός συνεταιρισμούς της υλοτόμησης της διαχειριστικής μονάδας, που είναι η συστάδα.

Την αδυναμία των συνεταιρισμών να ανταποκριθούν στο χρονοδιάγραμμα εργασιών που οι κείμενες διατάξεις ορίζουν και για το οποίο έχουν δεσμευθεί, με αποτέλεσμα να ζητούν συνεχείς παρατάσεις για τη διενέργεια της υλοτομίας.

Τις ελλείψεις σε μηχανικά μέσα και ζωικό κεφάλαιο (ζώα φόρτου - σύρσης).

Τη μη δυνατότητα των συνεταιρισμών να καλύψουν τις εγγυητικές επιστολές προς το δημόσιο για την ανάθεση σε αυτούς δασικών εργασιών με συνέπεια να καταφεύγουν στους εμπόρους ξυλείας για να εξασφαλίσουν προκαταβολές και έτσι να διαμορφώνεται τελικά το τιμολόγιο πώλησης στο χαμηλότερο δυνατό επίπεδο. Το τιμολόγιο πώλησης έχει ιδιαίτερη σημασία γιατί με βάση αυτό εισπράττει ο Φορέας Δασών του Πράσινου Ταμείου τα αναλογούντα ποσοστά (12% για τεχνική ξυλεία και 5% για καυσόξυλα) για την παραχώρηση της εκμετάλλευσης των δημοσίων δασών στους συνεταιρισμούς.

Την εγκατάλειψη στο δάσος ξυλείας, που δεν έχει οικονομικό ενδιαφέρον για αυτούς, παρά την περί του αντιθέτου δέσμευσή τους και τις κυρώσεις που συνεπάγεται η ενέργειά τους αυτή.

Τη μη δραστηριοποίηση τους σε δευτερεύουσες καρπώσεις (δαδί, ρίζες ερείκης, αρωματικά φυτά, τρούφες κλπ δασικά προϊόντα), ούτε στη μεταποίηση και επεξεργασία των πρωτογενών δασικών προϊόντων, δραστηριότητες που θα τους απέδιδαν σημαντικά οικονομικά οφέλη.

Είναι προφανές ότι είναι αδύνατη η αντιμετώπιση των ανωτέρω ενδεικτικώς αναφερθέντων προβλημάτων από τις περιφερειακές δασικές υπηρεσίες, οι οποίες με μικρές πιστώσεις, περιορισμένο προσωπικό και μέσα έρχονται αντιμέτωπες με πληθώρα κατακερματισμένων συνεταιρισμών που διεκδικούν ένα επιπρόσθετο εισόδημα...».

B. Ειδικότερα, για τα θέματα που τίθενται στην ανωτέρω σχετική Ερώτηση στην Βουλή

Για τους λόγους που αναλύονται παραπάνω, προς διασφάλιση της ίδρυσης και λειτουργίας βιώσιμων Δασικών Συνεταιρισμών Εργασίας (ΔΑ.Σ.Ε.) στον ν. 4423/2016 προβλέφθηκε ότι, για τη σύσταση ΔΑ.Σ.Ε. απαιτούνται τουλάχιστον 21 άτομα.

Η συμμετοχή εμπόρων ξυλείας δεν εμποδιζόταν από τους προηγούμενους νόμους καθώς δεν υπήρχε καμία προϋπόθεση εγγραφής ενός ατόμου σε συνεταιρισμό. Κατά την έναρξη ισχύος του ν. 4423/2016 (2 σχετικό) οι έμποροι ξυλείας, οι σύζυγοι αυτών και οι συγγενείς πρώτου βαθμού δεν μπορούσαν να είναι μέλη σε ΔΑ.Σ.Ε.. Στην συνέχεια όμως, μετά από απαίτηση των ίδιων των ΔΑ.Σ.Ε. με την παρ. 1. του άρθρου 17 του ν.4635/19 (ΦΕΚ 167 Α') "Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις", κατόπιν αιτημάτων πολλών Δασικών Συνεταιρισμών Εργασίας, απαλείφθηκε ως κώλυμα συμμετοχής σε ΔΑ.Σ.Ε. αυτό των εμπόρων ξυλείας, των συζύγων και των συγγενών α' βαθμού αυτών (περίπτωση α) της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 4423/2016).

Με την ρύθμιση αυτή διευρύνθηκε η δυνατότητα εξεύρεσης του ελάχιστου απαραίτητου αριθμού των 21 μελών για την σύσταση του δασικού συνεταιρισμού. Επιπλέον, στο άρθρο 2 του ν. 4423/2016, προβλέπεται ότι στο καταστατικό του ΔΑ.Σ.Ε. ορίζεται η περιφέρεια δραστηριοποίησης του, ενώ σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 αυτού, δικαίωμα εγγραφής σε ΔΑ.Σ.Ε. έχουν οι δασεργάτες που

πληρούν τα κριτήρια του νόμου και των οποίων η μόνιμη κατοικία ευρίσκεται εντός της περιφέρειας αυτού.

Με βάση τις παραπάνω διατάξεις, η αναζήτηση νέων μελών μπορεί να διευρυνθεί πέρα από τα στενά όρια της τοπικής κοινότητας ή δήμου ώστε να συμπληρωθεί ο ελάχιστος απαιτούμενος αριθμός μελών και να δημιουργηθούν με αυτό τον τρόπο εύρωστοι και υγιείς δασικοί συνεταιρισμοί με δυνατότητες ανάπτυξης και αξιοποίησης όλων των ευκαιριών.

Η τακτική της δημιουργίας δασικών συνεταιρισμών οικογενειακής απασχόλησης, όπως τεκμηριώνεται και παραπάνω, είναι αυτή που οδήγησε στην προηγούμενη κατάσταση αποδιοργάνωσης των δασικών συνεταιρισμών, και την οποία επιχειρεί να διορθώσει ο ν.4423/2016.

Οι τεθείσες από τον ν. 4423/2016 προθεσμίες προσαρμογής των δασικών συνεταιρισμών που λειτουργούσαν κατά την ψήφισή του έχουν λήξει μετά από συνεχείς παρατάσεις, στις 30 Ιουνίου 2020. Κάθε νέος ΔΑ.Σ.Ε. συστήνεται και λειτουργεί πλέον σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

Οι λειτουργούντες σήμερα Δασικοί Συνεταιρισμοί είναι πλήρως συμμορφωμένοι και εναπόκειται σε αυτούς να επεκτείνουν τις δραστηριότητες αξιοποιώντας τις δυνατότητες που τους δίνει το νέο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας τους.

Επιπλέον, στο άρθρ. 31 του ν. 4423/2016, προβλέπεται ότι δύο ή περισσότεροι ΔΑ.Σ.Ε. μπορούν να συγχωνευτούν είτε με ίδρυση νέου, είτε με απορρόφηση ενός ή περισσότερων από άλλων. Αυτό δίνει την δυνατότητα σε υφιστάμενους ΔΑ.Σ.Ε. με λίγα μέλη να συγχωνευθούν με άλλους και να ενώσουν τα μέσα που διαθέτουν (οχήματα, ζώα, εργαλεία, κλπ.), να μεγαλώσουν το κεφάλαιό τους (περισσότερες συνεταιριστικές μερίδες και έκτακτες εισφορές) και να επεκτείνουν έτσι τις δραστηριότητές τους.

Σε ότι αφορά την ύπαρξη ΔΑ.Σ.Ε. και Δασεργατών στις συγκεκριμένες περιοχές από τα στοιχεία που μέχρι σήμερα έχουμε στη διάθεσή μας από την τήρηση του Μητρώου Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Δασεργατών: στην Περιφέρεια Ηπείρου έως σήμερα, έχουν εγγραφεί στο Μητρώο 19 ΔΑ.Σ.Ε. και συνολικά 508 Δασεργάτες, από τους οποίους οι 484 είναι μέλη σε ΔΑ.Σ.Ε. (ΠΕ Ιωαννίνων και Θεσπρωτίας). Στην Π.Ε. Ιωαννίνων λειτουργεί Ένωση Δασικών Συνεταιρισμών Εργασίας (Ε.ΔΑ.Σ.Ε.) στην οποία είναι εγγεγραμμένοι 15 ΔΑ.Σ.Ε.

Διευκρινίζεται ότι φυσικά πρόσωπα που δεν επιθυμούν την εγγραφή τους σε ΔΑ.Σ.Ε. δύνανται να ασκήσουν το επάγγελμα του δασεργάτη δραστηριοποιούμενοι σε δασικές εργασίες ως «ελεύθεροι δασεργάτες», σε ιδιωτικά, δημοτικά κλπ δάση.

Αναφορικά με τα μέτρα στήριξης των ΔΑ.Σ.Ε. και Δασεργατών μελών αυτών, η εκμετάλλευση των δημοσίων δασών σήμερα γίνεται μόνο μέσω αυτών, σύμφωνα με τους τρόπους εκμετάλλευσης που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία. Περαιτέρω, με το άρθρο 136 Α του Δασικού Κώδικα (3 σχετικό), η παραχώρηση στις πρωτοβάθμιες ΔΑ.Σ.Ο. γίνεται με την ακόλουθη σειρά προτίμησης, ενισχύοντας έτσι του κατά τόπο υφιστάμενους ΔΑ.Σ.Ε. και κατ' επέκταση τις τοπικές κοινωνίες:

- α) στις ΔΑ.Σ.Ο. των οποίων η έδρα υπάγεται στα διοικητικά όρια του Δήμου στην περιφέρεια του οποίου εμπίπτουν οι υπό παραχώρηση συστάδες,
- β) στις ΔΑ.Σ.Ο., των οποίων η έδρα και οι υπό παραχώρηση συστάδες υπάγονται στα γεωγραφικά όρια του Νομού,
- γ) στις ΔΑ.Σ.Ο., των οποίων η έδρα και οι συστάδες υπάγονται στα διοικητικά όρια της Περιφέρειας και
- δ) στις ΔΑ.Σ.Ο., των οποίων η έδρα και οι συστάδες κείνται εντός της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Αν δεν εκδηλωθεί ενδιαφέρον από πρωτοβάθμιες ΔΑ.Σ.Ο. της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, είναι δυνατόν η εκμετάλλευση να παραχωρηθεί σε πρωτοβάθμια ΔΑ.Σ.Ο. άλλης Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Τέλος, η Πολιτεία αναγνωρίζοντας τη δυσκολία του επαγγέλματος του δασεργάτη, το έχει εντάξει στα βαρέα επαγγέλματα.

Κατόπιν όλων των ανωτέρω, η άποψη της υπηρεσίας μας είναι ότι δεν επιβάλλεται τροποποίηση των διατάξεων του ν. 4423/2016, για την μείωση του ελάχιστου αριθμού ατόμων που απαιτούνται για την σύσταση ΔΑ.Σ.Ε.

Άλλωστε, αυτός ήταν ένας από τους κυριότερους λόγους αναμόρφωσης και εκσυγχρονισμού του θεσμικού πλαισίου περί δασικών συνεταιρισμών, καθώς είχε προκύψει κατακερματισμός αυτών σε ολιγομελείς ενώσεις ατόμων οικογενειακής απασχόλησης με σημαντικό πρόβλημα βιωσιμότητας, όπως αναλυτικά αναφέρεται παραπάνω. Οι συνέπειες για την διαχείριση των δασών της χώρας, και κατ' επέκταση του δημοσίου συμφέροντος, καθώς και για την δυνατότητα άσκησης εποπτείας από τις αρμόδιες δασικές υπηρεσίες ήταν αυτονόητες.

Ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης
Διαχείρισης Δασών

Παναγιώτης Δρούγας

Εσωτερική Διανομή:

Γραφείο Αναπληρωτή Προϊσταμένου Γ.Δ.Δ.&Δ.Π.